

DUŠAN PLUT*

PREGLED NEGATIVNIH VPLIVOV NA ŽIVLJENJSKO OKOLJE S POMOČJO MATRICE IN BODOČI PROSTORSKI RAZVOJ KOPRSKEGA PRIMORJA

Koprsko Primorje označuje širok spekter delovanja različnih negativnih vplivov na življenjsko okolje. Hiter gospodarski razvoj z industrializacijo in deagrarizacijo je nakopičil prostorske probleme v obalnem pasu, flišnem in kraškem zaledju. Spremljanje številnih, ekonomsko in ekološko pomembnih prostorskih dejavnikov je zaradi medsebojne prepletenosti in pogojenosti težavno. Predvsem pa je otežkočena medsebojna primerjava najbolj pomembnih negativnih vplivov. Matrica, ki je bila narejena na osnovi matrice komisije za okolje pri SEV-u ob upoštevanju specifičnih potez naše družbene stvarnosti, omogoča shematičen, a celovit pregled delovanja različnih negativnih vplivov na življenjsko okolje.

Matrčna obdelava postavlja v osredje prikaz naslednjih komponent: vzrok negativnega delovanja; lokalizacija, specifikacija in kvantifikacije negativnega vpliva in predlogi za njegovo reševanje. Pregled in medsebojno primerjanje različnih negativnih vplivov pa omogoča tudi ugotavljanje ravni, obsega, pomena in preprečevanja delovanja negativnega vpliva. Za določevanje navedenih postavk so vzete naslednje vrednosti:

A. Raven spremljanja negativnega vpliva:

- 1) nespremljano
- 2) neznatno spremljano
- 3) kvalificirana ocenitev
- 4) redno spremljano v določenih časovnih obdobjih
- 5) sistematično spremljano

B. Obseg delovanja negativnega vpliva v modelni regiji:

- 1) majhen
- 2) lokalni, malo razširjen
- 3) lokalni v celi regiji
- 4) razširjen v večjih delih regije ali morju
- 5) skoraj v celi regiji

C. Pomen delovanja negativnega vpliva s stališča sistema življenjskega okolja:

- 1) neznaten
- 2) majhen
- 3) srednji

* Mgr., univ. asistent, PZE geografija, Filozofska fakulteta univerze v Ljubljani, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 12, glej izveček na koncu zbornika.

- 4) velik
- 5) ekstremno velik

D. Preprečevanje delovanja negativnega vpliva:

- 1) se ne rešuje
- 2) se načrtuje reševanje
- 3) se preprečuje lokalno
- 4) se rešuje v večjem obsegu
- 5) se rešuje v celoti

Zaradi večjega pregleda in osredotočenja na prikaz prostorsko najbolj relevantnih negativnih vplivov so v zaključen prikaz vzeti le najpomembnejši in sicer: poplave, erozija, onesnaženje vode, propadanje kulturnih teras in sodobni prelog ter širjenje urbanizacije na kmetijske površine.

a) Poplave

Vzroki negativnega delovanja:

nepropustna matična osnova, nesprijenost in preperelost materiala, erozija, prsti, pogosti nalivi.

Lokacije, specifikacije in kvantifikacija:

Poplave so nastopale pred regulacijami in melioracijami ob Dragonji z Drnico ter ob Rižani in Badaševici. Največji obseg so imele ob Dragonji, kjer so nastopale na 900 ha površine. Ob izjemno visokih vodah je bilo v akumulacijski ravnicu Rižane poplavljen 657,5 ha, ob Badaševici in njenih pritokih pa 419,5 ha površin. Po izrednih hidrotehničnih delih so bile poplave ob Rižani in Badaševici trenutno praktično odpravljene, ob Dragonji in Drnici pa zajemajo ob ekstremnih primerih še vedno okoli 900 ha. Morske poplave ogrožajo manjše, vendar gostejše naselje in ekonomsko vsestransko pomembne površine v Kopru, Piranu in solinah v Sečovljah.

Predlogi za reševanje:

Poplave so bile z izrednimi ureditvenimi deli delno odpravljene. Sistematično in dolgoročno zasnovana akcija pa bi morala poleg regulacij in melioracij v samih poplavnih in zamočvirjenih ravninah zajeti tudi ureditvene ukrepe v celotnem vodobirnem področju. Zgraditi bi bilo treba sistem zadrževalnikov, pogozditi erozijska žarišča ter vzdrževati kulturne terase. Za odpravo morskih poplav pa bi bilo potrebno dvigniti obrambne nasipe.

A 3 B 2 C 3 D 4

b) Erozijska

Vzroki negativnega delovanja:

nesprijenost in preperelost laporja in deloma peščenjaka, odstranjenost vegetacija na strmih pobočjih, propadanje kulturnih teras, ki se ne zaraščajo.

Lokacija, specializacija in kvantifikacija:

Erozija prsti se pojavlja na flišnih pobočjih, kjer je bilo porušeno naravno ravnotežje med tvorbo in odnašanjem prsti, saj je bila vegetacija močno izkrcena. Ploskovno odnašanje nastopa tudi ob manjšem deževju, ob poletnih nalivih pa pride poleg ploskovne tudi do brazdaste erozije. Vodotoki odnašajo erodiran material ter ga odlagajo v akumulacijskih ravninah, kar onemogoča dolgoročnojšo reševanje vodnogeografskih vprašanj. Večja erozijska žarišča pri Tinjanu, Hrvatinih, Krkovčah in Novi vasi segajo na 1150 ha.

Predlogi za reševanje:

Osnovni vzrok je vsekakor pomanjkanje vegetacijskega pokrova. Strma, eroziji podvržena pobočja bi bilo potrebno pogozditi. Vzdrževane terase z urejeno

brežino na strmih pobočjih v veliki meri preprečujejo erozijo. Opuščene terase, kjer so brežine uničene, pa je potrebno ali urediti ali pa pogozditi.

A 2 B 4 C 3 D 3

c) Onesnažene vode

Vzroki negativnega delovanja:

Koncentracija prebivalstva in gospodarskih dejavnosti v obalnem pasu, neurejeno kanalizacijsko omrežje z delnim sistemom čiščenja odpadkov ali brez njega.

Lokacija, specifikacija in kvantifikacija:

V primerjavi z odprtim morjem je Tržaški zaliv skoraj statičen. Razen onesnaženja z mineralnimi olji in njihovimi derivati je morje tudi organsko onesnaženo. Poglavitna onesnaževalnica iz slovenske obalne regije sta Koper in Izola ter piransko-portoroško področje. Morje je najbolj onesnaženo v Koprskem zalivu in Izoli, v turistično najbolj pomembnem pasu od Pirana do Seče pa se je stanje po delni ureditvi sistema čiščenja odpadkov že izboljšalo. Razen po kanalizacijskih izpustih prihajajo fekalne vode v morje tudi po vodotokih, med katerimi je najbolj onesnažena Rižana, kjer je že prišlo do občasnih pomorov rib.

Predlogi za reševanje:

Dosežena kontaminacija morja zahteva hitro ukrepanje, saj je od čistosti priobalnega morja predvsem odvisen morski turizem, ki je pomembna postavka predvidenega gospodarskega razvoja. Urediti je potrebno sistem čiščenja fekalnih vod ob celotni obali. Vsako nadaljno širjenje urbanizacije in industrializacije ni možno brez istočasne zagotovitve ustrezne ureditve čistilnih naprav. Potrebno je medsebojno dogovarjanje na medrepubliški in meddržavni ravni.

A 5 B 4 C 5 D 3

d) Propadanje kulturnih teras in sodobni prelog

Vzroki negativnega delovanja: odseljevanje prebivalstva, pretirana deagrariacija, ostarela kmečka delovna sila in pomanjkanje kmečke delovne sile, omejena uporaba kmetijskih strojev, neurejena kmetijska politika.

Lokacija, specifikacija in kvantifikacija:

Zaraščanje obdelovalnih površin z manj vrednim gozdom, grmovjem in ojstrico zajema praktično celotno področje Koprskega Primorja z izjemno akumulacijskih ravnih Rižane, Badaševce in Dragonje. Na kraškem področju je prišlo do sodobnega preloga, na flišnih slemenih pa tudi do propada kulturnih teras. Več kot polovica anketiranih kmečkih in mešanih gospodinjstev je v zadnjih desetih letih pustilo del zemljišča neobdelanega. V obalnem pasu so bile opuščene manjše površine kakor v obalnem gričevju in višje ležečemu zaledju. Največ je bilo opuščanih njivskih površin, sledijo pa vinogradi in travniki.

Predlogi za reševanje:

Reševanje je povezano s širše zasnovano akcijo v zvezi s kmetijsko politiko. Zaraščanje in propad kulturnih teras je pogojeno z neenakim položajem kmeta v primerjavi z tistimi, ki delajo izven kmetijstva. Rešiti bo treba vprašanje cen kmetijskih pridelkov, razdrobljenosti posestev in olajšav za nakup kmetijskih strojev. Rezultati ankete kažejo, da je ena izmed poti za reševanje poudarjena vloga mešanih gospodinjstev, kjer je eden izmed članov zaposlen v neagrarnih panogah. Posebno skrb bo potrebno posvetiti ustrezni ureditvi krajev s centralnimi funkcijami in delovnimi mesti v neagrarnju izven obalnega pasu.

A 2 B 5 C 4 D 2

e) Širjenje urbanizacije na kmetijske površine

Vzroki negativnega delovanja:

narasel populacijski in gospodarski pritisk v obalni pas in bližnje ruralno okolje, nesmotrna zazidava na naravno najbolj ugodnih površinah za kmetijstvo mediteranskega tipa.

Lokalizacija, specifikacija in kvantifikacija:

Tudi s spremembami v razvoju proizvodjalnih sil in družbenimi spremembami je obalni pas doživljal pritisk prebivalstva in gospodarskih dejavnosti. Prostorske inovacije (industrija, promet, turizem itd.) z rastočo zazidavo površin izpodrivajo kmetijske površine. Največji je pritisk na ruralno okolje v bližini Izole, Pirana, Portoroža in predvsem Kopra, kjer se urbanizirane površine nezadržno širijo v kmetijsko privlačne akumulacijske ravnine. Delež nerodovitnih tal se nenehno veča, vsako leto naraste za 10 ha. V 50 m obalnem pasu zavzema kmetijstvo le še 15,7 %, kar potrjuje izredno privlačnost obalnega pasu, tudi za druge gospodarske panoge. Industrijski in stanovanjski objekti zajemajo skupaj z objekti infrastrukture v najožjem obalnem pasu več kot tretjino vseh površin. Prihaja tudi do stihijske urbanizacije in socialno deformiranih mestnih četrti.

Predlogi za reševanje:

V bodočnosti bo zaradi komparativnih prednosti, ki jo pogojuje lega ob morju in druge fizično-geografske osnove, prišlo do nadaljne koncentracije prebivalstva in gospodarskih panog v obalnem pasu. Urbanizacija in industrializacija bo zahtevala nove površine v ruralnem okolju. Dolgoročni ekološko in ekonomsko zasnovan koncept naj bi zamenjal večkrat preveč kratkovidne in le ekonomski logiki podrejene zahteve po ravnih površinah neposredno ob morju ter v spodnjih delih akumulacijskih ravnin. Zazidane površine so za kmetijstvo za vedno izgubljene. Urbanizacija se mora širiti na kmetijsko manj ugodna zemljišča, čeprav je gradnja nekoliko dražja. Vse dejavnosti, ki niso neposredno vezane na morje, se naj locirajo v zaledju, kjer praktično ni večjih centralnih naselij in prihajajo kljub možnostim za dnevno migracijo do odseljevanja. Izogniti se je treba tudi pretirani individualni gradnji, zlasti na kmetijsko najbolj ugodnih površinah. Tudi načrti za gradnjo novih prometnih poti, odlagališča odpadkov, daljnovodov, turističnih objektov, vodnih akumulacij in drugih oblik povpraševanja po prostoru za nekmetijske namene morajo upoštevati kmetijsko najbolj ugodna zemljišča.

A 3

B 2

C 4

D 1

Tudi ostali negativni vplivi, naj omenimo samo socialno deformirane mestne četrti, hrup, povečano onesnaženje zraka v mestih ter ob frekventivnih cestah, gradnja samih prometnic, vodnogospodarski problemi, so prostorsko in socialno pomembne komponente nadaljnjega ekonomskega razvoja ter smotrnega gospodarjenja z okoljem. Deloma so sicer vključene v obdelavo, vsekakor pa bo ob podrobnejšem specializiranem proučevanju prostorske problematike obalnega pasu zahtevale še dodatno in poglobljeno proučevanje. Že sam sintetičen zaključni pregled pglavitnih in trenutno širše gledano najbolj pomembnih negativnih vplivov pa podčrtuje vso zapletenost prostorske problematike in nakazuje dileme in variante nadaljnjega razvoja. Prostorskih problemov ruralnega okolja ni mogoče ločiti od prostorskih problemov obalnega pasu. Odprti problemi in negativni vplivi na življenjsko okolje v še vedno v veliki meri agrarnem

zaledju vplivajo na obalni pas in obratno. Pereči problemi obalnega pasu so bolj kričeči in se tičejo večjega števila ljudi, problemi ruralnega okolja pa so prostorsko širši in kot taki prav tako pomembni.

Med zaključno obdelanimi oblikami negativnih pojavov na življenjsko okolje se sistematično in vsestransko spremlja le onesnaženje voda, zlasti pa morja. Kvalificirana ocenitev je podana tudi za širjenje urbanizacije na kmetijske površine in poplave, erozija se spremlja le neznatno, medtem ko se propadanje kulturnih teras in sodobni prelog praktično ne zasleduje. Za iskanje ustreznih in trajnih rešitev je v prvi fazi nujno sistematično spremljanje negativnih vplivov kar je pogoj za uspešno reševanje. Obseg delovanja negativnih vplivov se medsebojno zelo loči. Prostorsko gledano zavzema daleč največji obseg na Koprskem propadanje kulturnih teras in sodobni prelog, ki se pojavljata skoraj v celi regiji. Zaradi vizualne neizrazitosti nista deležna takšne pozornosti kot bi jo zaslužila, saj odražata vso širino družbenih in naravnih dejavnikov. Tudi erozija in denudacija se v bolj ali manj povdarjeni obliki pojavljata v večjih delih regije, najbolj markantna pa je brazdasta erozija. Onesnaženje morja in obalnih vodotokov prerašča republiške in državne meje. S tega vidika ter z vidika širšega ekološkega vrednotenja je trenutno najbolj pomembno delovanje negativnega vpliva onesnaženega morja in kopnih vod. Propadanje kulturnih teras in sodobni prelog ter širjenje urbanizacije na kmetijske površine zavzema velik obseg. Ob istem trendu bi se delež kmetijskega zemljišča tako zmanjšal, da bi čez 45 let ne bilo več kmetijskih površin. S stališča celotnega sistema življenjskega okolja imajo poplave in erozija srednje velik pomen. Zaradi medsebojnega prepletanja pa je tudi tu potrebno nadaljevati z reševanjem. Upoštevati je treba širše vidike ter kompleksno reševanje in odpravljanje vzrokov ter posledic. V večjem obsegu se rešuje problem poplav, od melioracij in regulacij pa bo potrebno preiti na reševanje vodnogospodarskih problemov v zaledju, zlasti v preprečevanju nadaljne denudacije in erozije. Lokalno se trenutno rešujejo tudi problemi v zvezi z onesnaževanjem morja, vendar se predvideva sistematično in celovito reševanje. Najmanj pa je bilo storjenega za preprečevanje sodobnega preloga in kulturnih teras, kjer so tudi za bližnjo prihodnost slabi obeti.

Pregled načrtov za srednjeročni in dolgoročni razvoj slovenske obalne regije omogoča **predvidevanje pglavlnih prostorskih problemov** ter vplivov na življenjsko okolje. Najpomembnejša prioriteta je pomorska usmeritev, ki je dobila ustrezno mesto tudi v zasnovi srednjeročnega načrta Slovenije. Dolgoročni načrt razvoja predvideva dve glavni smeri: pomorsko gospodarstvo z luško-industrijsko cono in turizem. Luka Koper naj bi v letu 2000 dosegla promet 8 milijonov ton blaga, industrijska cona v Kopru naj bi imela 15000 delovnih mest, zmogljivosti turizma pa naj bi narastle na okoli 45.000 — 50.000 ležišč. Nagel gospodarski razvoj bi tudi znatno povečal prebivalstvo. Regionalni prostorski plan SRS in urbani sistem programirata v planskem obdobju do leta 2000 za somestja Koper, Izolo in Piran predvideva 113000 prebivalcev. V obdobju do leta 1985 naj bi bile prioritete investicijske naložbe:

- gradnja rafinerije Sermin s proizvodnjo petrokemičnih surovin, termoelektrarna in petrokemična industrija,
- gradnja turističnih objektov: Bernardin, Strunjan. Debeli rtič,
- gradnja induscone Koper,
- novi luški objekti v Luki Koper,
- nabava in najem novih ladij,
- nabava nove ribiške flote,
- naložbe v kmetijstvo ter v proizvodnjo marikultur,

- rekonstrukcija in modernizacija obalne ceste,
- priprava gradnje hitre ceste v obalnem zaledju (Koper, Buje),
- investicija v vodno gospodarstvo: vodovodna zajetja in akumulacije, regulacije in nove struge, ureditvena dela na morski obali,
- gradnja cevovodov (plin, derivati),
- gradnja marine v Izoli.

S tem bi se spremenila struktura zaposlenega prebivalstva, zlasti bi se povečal delež zaposlenih v industriji. Razvojne omejitve so bile nakazane v prejšnjih poglavjih, naj naštejemo le prostorsko pomembnejše: oskrba z vodo, prostor, ekološka občutljivost v obalnem pasu in morju. Litoralizacija, ki že poteka, bo povzročila izoblikovanje mestnega organizma med Koprom, Izolo ter Piranom s Portorožem. Nadaljnje širjenje urbanizacije in industrializacije v akumulacijske ravnice bo povzročilo nove konflikte s potrebami kmetijstva. Delež kmetijske zemlje se bo zmanjševal zaradi opuščanja obdelave ter povečanega deleža zazidalnih površin. Industrijsko-luški kompleks bo zaradi hrupa, nevarnosti onesnaženja morja ter samo vizualno predstavo postavljajl oviro razvoju turizma in kvaliteti bivalnega okolja. Dodatni problem bo pomenila tudi povečana gostota prebivalstva. Leta 1985 naj bi namreč v naseljih Koper, Izola, Piran, Ankaran, Bertoki, Škofije, Lucija, Portorož živelo 60000 ljudi, izven navedenih naselij pa 20000 ljudi (L. 1971 — 17000). Vprašanje pa je ali se bo l. 1985 spremenil trend odseljevanja prebivalstva iz zaledja, v kolikor ne bo prišlo do večjih investicij v zaledje, povezanih z razvojem kmetijstva. Kroničnemu pomanjkanju zelenih in rekreacijskih površin bo potrebno posvetiti večjo pozornost. Nadaljevanje litoralizacije s kopičenjem prebivalstva in gospodarstva na ekološko občutljivem stiku med kopnim in morjem bo zahtevalo povečano skrb za bivalno okolje, nerešenim stanovanjskim problemom pa se bi ob istih investicijah v stanovanjsko gradnjo pridružili novi.

Po sprejetih in predlaganih urbanističnih načrtih za mesta Izola, Koper in Piran so mnogi kmetijski kompleksi predvideni za nekmetske namene. Po podatkih iz kmetijskega prostorskega načrta za obalno območje je kar 1210 ha kmetijskih kompleksov prve kategorije namenjeno nekmetsktvu. Največji delež je v občini Koper, predvsem v bližnjem zaledju naselja Koper (934 ha) ter Izole (157 ha), v občini Koper pa je namenjeno nekmetsktvu 114 ha kmetijskih kompleksov prve kategorije.

Najbolj pereča je situacija v Koprskem zalivu ter zaledju mesta Izole, kjer se predvideva največje povečanje deleža zazidalnih površin in s tem zmanjšanje kmetijskega zemljišča, povečala pa se bo tudi ekološka obremenitev okolja. Po podatkih iz Urbanističnega načrta Izola (predlog za javno razpravo) se predvideva, da bo l. 2000 živelo v občini Izola 19200 prebivalcev, od tega kar 18200 prebivalcev na ureditvenem območju mesta. V celotnem zaledju naj bi živelo torej le 1000 prebivalcev. Uresničevanje navedenega dejstva bo prineslo nadaljne propadanje kulturne pokrajine in oslabilo sicer že kritično stanje kmetijstva. Zazidane površine se bodo širile v bližnji naravni amfiteater, kjer so kmetijska zemljišča prve kategorije. Skupna površina zazidljivih površin bo narasla na 297 ha, nezazidljive površine pa bi zajele 663 ha od 960 ha celotne površine. Kmetijske površine se bodo po predvidevanjih zmanjšale na 315,5 ha. Največje širjenje zazidanih površin do leta 2000 pa se predvideva za mesto Koper s pripadajočimi naselji Semedela, Olmo, Šolara in Škocjan ter Bertoki, Ankaran, Dekani in Škofije. Predvideva se, da se bo število prebivalcev v širšem območju mesta Koper povečalo na 62000 prebivalcev. (Urbanistični načrt Koper, predlog za javno razpravo 1976). Ureditveno področje obsega 4572 ha. Po namenski izrabi in glede na predvideni razvoj v ureditvenem območju bi največji

obseg imele površine za infrastrukturo (1332 ha) industrijsko cono (960 ha) in stanovanjska območja (479 ha). Kmetijske površine bi ostale le na 190 ha površine. Ob izredno obsežnemu luško-industrijskemu kompleksu se predvideva povečan razvoj turizma. Dejstvo pa je, da so že zgrajeni turistični objekti locirani v ogroženem okolju in bi bilo potrebno turistične motive delno preusmeriti. S tega vidika je zelo problematično in nepriporočljivo načrtovanje turističnega kompleksa Debeli rtič, ki bi obenem nastal na kmetijskih zemljiščih prve kategorije. Hkrati so predvidene površine za industrijo in infrastrukturo zelo obsežne. Razen prostorskih omejitev je vprašljivo tudi vprašanje infrastrukture, zagotovitev visokokvalificirane delovne sile, stanovanja, rentabilnost rafinerije glede na popolno vezanost na uvoz, oddaljenost od porabnika in načrti ostalih jugoslovanskih rafinerij.

Elementi varstva, urejanja in preurejanja okolja postajajo vse bolj pomembna komponenta družbenega planiranja v slovenski obalni regiji, čeprav so prostorski problemi še vedno nezadovoljivo rešeni. Načrtovani projekti, predvsem predvidena industrijska cona v spodnjem delu ravnice Rižane bo brez dvoma povzročila dodaten pritisk na okolje, zlasti na kmetijske površine. Ekološki problematiki bo potrebno v bodoče posvetiti večjo skrb ter je upoštevati v taki meri kakor vse ostale komponente družbenega planiranja. Pretehtati se morajo vsi momenti načrtovanega razvoja ter medsebojno uskladiti sektorske pristope. Favoriziranje prometno-industrijskega razvoja in turizma brez ustrezne skrbi za ekološko izravnalna predročja (hrana, kisik, voda), kopičenje prebivalstva in gospodarstva v obalnem pasu ob istočasnemu zanemarjanju ruralnega okolja, nefunkcionalna izraba obalnega pasu, onesnaženje morja in drugi prostorski problemi zahtevajo usklajen pristop. Preobrazba okolja, ki je bila obdelana v navedeni raziskavi je indikator populacijskih in gospodarskih tokov. Poudarjanje prostorskih komponent družbenega planiranja je izhajalo iz pregleda študij o slovenski obalni regiji, kjer so bile navedene komponente večkrat le shematično in nefunkcijsko obdelane, osnovni namen raziskave je bil ustrezno ovrednotiti prostorske komponente, ki so razvidne iz analize sistema elementov življenjskega okolja, sistema interakcij in pregleda negativnih vplivov. Odločitve o nadaljnji usodi pa je odvisna od temeljite analize prostorskih, ekonomskih in ekoloških komponent družbenega planiranja in samoupravnega dogovarjanja, nikakor pa ne stvar posamezne raziskave, ki opozarja na določen vidik urejanja problemov življenjskega okolja.

LITERATURA

1. Amman F., 1974: Die räumliche Erholungspotenzial in Modelgebiet, Hannover
2. Buben A., 1972: Analiza i ocena srodowiska geograficznego w pomocie gorzowskim dla potrzeb planowanie, Poznan
3. Cosgrove L. — Jackson M. 1972: The Geography of Recreation and Leisure, London
4. Gams I., 1975: Problemi geografskega raziskovanja ekotopov in pokrajinske ekologije v Sloveniji, Geografski vestnik XLVII, Ljubljana
5. Jeršič M., 1969: Valorizacija prirodnih turističnih rekreativnih elementov v Sloveniji, Ljubljana, 93
6. Klemenčič V., 1972: Izkoriščanje zemlje, Zelena knjiga o ogroženosti okolja v Sloveniji, Ljubljana
7. Kmetijski prostorski plan za obalno področje, 1976, nosilec M. Gosar, Koper
8. Kostrowicki A.: 1972, Studies on the Transformation of the Natural Environment by Man, Geographia Polonica 1972/22, Warszawa

9. Lah A., 1973: Makrosistemi in okolje, Kranj—Ljubljana
10. Mariot P., 1976: Objekty individualnej rekreacie na Slovensku, Geografski časopis 1976/1, Brno
11. Osnutek družbenega plana razvoja obalnega področja za obdobje 1976—1980, 1975, Koper, 154
12. Plut D., 1977: Preobrazba geografskega okolja v Koprskem Primorju — II. faza, IGU, Ljubljana, 155
13. Titi J., 1985: Socialnogeografski problemi na koprskem podeželju, Koper, 154
14. Zasnove uporabe prostora — rekreacija, 1976, Zavod za družbeno planiranje, Ljubljana.

Dušan Plut

A SURVEY OF NEGATIVE INFLUENCES ON THE ENVIRONMENT AND THE PROSPECTIVE SPATIAL DEVELOPMENT OF THE KOPER LITTORAL AREA

The rapid economic development in the Koper Littoral Area has entailed a great many space problems in both the coastal belt and in the hinterland. Since the individual factors of spatial development are interacting in a variety of ways, a survey of the principal negative influences was made with the help of the matrix, prepared by the Environment Commission at the COMECON — but with due consideration for the specific features of our social reality.

The following negative influences on the environment were included in the matrix treatment: inundations, erosion, polluted waters, the gradual decay of manmade terraces used for agriculture, the spread of urbanization on agrarian surfaces. The expected spread of urbanization in the narrow coastal belt will lead to new conflicts with tourism and farming. Giving priority to the development of traffic and tourism and neglecting a parallel ecological compensation (food, oxygen, water), concentrating the population and economic activities in the coastal belt and neglecting a necessary parallel development of the hinterland will — if the natural factors are in each case estimated in the same way — understandably increase the pollution of the environment.